

Til

Miljøstyrelsen
Att. Helga Grønnegaard

92-gruppen

c/o Danmarks Naturfredningsforening
Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Tlf: 39 17 40 32, 39 17 40 00
Faxnummer: 39 17 41 41
E-mail: 92-gruppen@dn.dk
Website: www.92grp.dk
Koordinator: John Nordbo

København, d. 6. februar 2006

Høringssvar – Kommissionens medd. om EU's reviderede strategi for bæredygtig udvikling

Tak for muligheden for at kommentere på Kommissionens meddelelse. Flere af organisationerne i 92-gruppen har indsendt egne høringssvar. Det følgende er et supplement til disse svar.

Behov for en sammenhængende og ambitiøs strategi

Indledningsvist må det desværre konstateres, at Kommissionens meddelelse ikke indfrier den opgave, som Det Europæiske Råd har stillet, nemlig at udforme en sammenhængende strategi, som kan kommunikeres simpelt og effektivt til borgerne.

Sidste år blev det klart, at der blandt befolkningerne i en række medlemslande er udbredt tvivl om nytten af EU-samarbejdet. Set i det lys er det yderst skuffende, at Kommissionen ikke for alvor søger at skabe et sammenhængende og ambitiøst europæisk bidrag til skabelse af global bæredygtig udvikling. Miljøområdet og internationalt samarbejde om andre aspekter af bæredygtig udvikling er netop områder, hvor det er klart for de fleste, at der er meget vundet ved europæisk samarbejde, og hvor EU-landene i fællesskab har noget at byde på i forhold til resten af verden.

Behovet for en ambitiøs strategi er ikke blevet mindre siden EU fik sin første bæredygtighedsstrategi i 2001. Det fremgår således klart af Eurostats nye rapport "Measuring progress towards a more sustainable Europe", at udviklingen i EU hverken er bæredygtig eller på vej mod at blive bæredygtig. Meget få af målene i 2001-strategien er indenfor rækkevidde.

Gældende mål og forpligtelser må ikke nedprioriteres

Det fremgår af meddelelsen, at den ikke erstatter den hidtidige strategi for bæredygtig udvikling. Det positive ved dette er, at mål og initiativer, som kun findes i den hidtidige strategi formelt set ikke droppes. Der er imidlertid ikke tvivl om, at Kommissionens meddelelse reelt vil betyde en nedprioritering af sådanne mål og initiativer.

Danmark opfordres derfor til at arbejde for, at udeladte mål og initiativer medtages i Rådets endelige konklusioner om strategien.

92-gruppen – Forum for Bæredygtig Udvikling er et samarbejde mellem 21 danske miljø- og udviklingsorganisationer. 92-gruppens organisationer arbejder blandt andet aktivt med opfølgningen af Verdenstopmødet om Bæredygtig Udvikling i Johannesburg, 2002.

92-gruppen består af: Arbejderbevægelsens Internationale Forum, Care Danmark, Danmarks Naturfredningsforening, Dansk International Bøssætningservice, Dansk Ornitologisk Forening/BirdLife Danmark, Det Økologiske Råd, FN-forbundet, Folkekirkens Nødhjælp, Greenpeace, Danmarks Jægerforbund, Kvindernes U-landsudvalg, Landsforeningen for Økosamfund, Mellemføleligt Samvirke, Natur og Ungdom, Nephthes, Netværket for økologisk folkeoplysning og praksis / Øko-net, Organisationen for Vedvarende Energi OVE, Sydafrika Kontakt, U-landsforeningen Svalerne, U-landsorganisationen Ibis, WWF Verdensnaturfonden.

Noget tilsvarende gælder for de af EU's internationale forpligtelser, som er indgået siden 2001-strategien, men som ikke er nævnt i Kommissionens meddelelse, hvilket i parentes bemærket er langt størstedelen af forpligtelserne fra Verdenstopmødet om Bæredygtig Udvikling i 2002 og FN-topmødet om 2015-målene i 2005. Formelt set er disse forpligtelser fortsat gældende, reelt prioriteres de ikke.

Derfor opfordres til, at Danmark arbejder for, at alle væsentlige internationale forpligtelser fra de senere års topmøder indarbejdes i Rådets endelige konklusioner om strategien.

Der er intet alternativ til Cardiff-processen

Det er bemærkelsesværdigt, men ikke prisværdigt, at Kommissionens meddelelse ikke indeholder nogle initiativer til at revitalisere Cardiff-processen. Det fremgår ellers af ovennævnte Eurostat-rapport, at der på de fleste områder fortsat er en klar sammenhæng mellem økonomisk vækst og miljøbelastning. Eller med andre ord: Der er brug for, at miljøaspekterne medtænkes *fra starten af*, når den økonomiske politik samt skatte-, handels-, energi-, transport-, landbrugs-, fiskeri-, forsknings- og uddannelsespolitikkerne udformes.

Det fremgår også af Eurostat-rapporten, at de fleste af EU's prioriteter mht. bæredygtig udvikling har eksterne dimensioner, som derfor også må medtænkes i udformning af de øvrige politikker.

Kommissionens alternativ til Cardiff-processen er konsekvensanalyser af vigtige forslag. Dette er imidlertid et helt utilstrækkeligt instrument, idet der ikke blot er behov for vurderinger af initiativer, der allerede er planer om at iværksætte. I stedet er der behov for vurderinger af, hvilke initiativer der for alvor kan bidrage til at afkoble den økonomiske vækst fra miljøbelastningen eller til at bekæmpe den globale fattigdom.

Den begrænsede nytteværdi af konsekvensanalyser har klart vist sig på handelsområdet, hvor der i de seneste fem år er brugt et anseligt millionbeløb på at udarbejde bæredygtighedsvurderinger af handelsaftaler. På nogle områder har der været tale om relativt grundige analyser, men vurderingerne følges ikke op af forslag fra Kommissionen om justering af den førte handelspolitik.

Det begrænsede sigte med konsekvensanalyserne understreges i øvrigt også af, at Kommissionen som en såkaldt "nøgleaktion" vil sikre, at færdige konsekvensanalyser gøres tilgængelige for offentligheden, *når* beslutningerne er truffet. Denne formulering tyder på, at konsekvensanalyserne i højere grad skal bruges til at legitimere beslutninger end til at sikre et højt informationsniveau og grundlag for en demokratisk debat, der kan føre til valget af de bedste løsninger.

Danmark opfordres til at arbejde for, at Cardiff-processen revitaliseres, og at den eksterne dimension medtænkes i denne sammenhæng.

Klimamålet skal indarbejdes og udmøntes

Det helt centrale udgangspunkt for EU's indsats i de internationale klimaforhandlinger i de senere år har været målet om at begrænse den menneskeskabte opvarmning til 2 grader Celcius. På den baggrund er det bemærkelsesværdigt, at der ikke har været plads til omtale af denne målsætning i hoveddelen af Kommissionens meddelelse.

Det fremgår af meddelelsen, at klimaforandringer er et globalt problem, som kræver globale løsninger, og det konstateres, at der må gøres en større indsats for at reducere udledningen af drivhusgasser i andre lande, der har store udslip og i nye vækstøkonomier.

Det er helt rigtigt, og netop derfor virker det underligt, at ingen af de i meddelelsen anførte nøgleaktioner indeholder nye initiativer mhp. at begrænse emissionerne i de nævnte lande. Meddelelsen afspejler heller ikke en forståelse af, at hvis vækstøkonomierne ikke skal følge i de rige landes fodspor mht. udledningen af drivhusgasser, så er det vigtigt, at EU i praksis demonstrerer, at det er muligt at have et samfund med høj levestandard og lave udledninger.

Det er positivt, at der i afsnittet om klimaændringer lægges vægt på fremme af vedvarende energi og energibesparelser i stedet for storstilet satsning på CO₂-lagring og atomkraft. En del af de redskaber, som Kommissionen påtænker at anvende, ser imidlertid ud til at blive relativt uforpligtende. Bindende mål for energibesparelser indgik således ikke i den grønne bog om energieffektivitet, der ligger til grund for den kommende handlingsplan.

Danmark bør arbejde for, at 2 graders-målsætningen indarbejdes og udmøntes i Rådets endelige konklusioner om strategien, herunder at der træffes principbeslutning om indførelse af bindende mål for energibesparelser og vedvarende energi; en plan for udfasning af subsidier til energi fra fossile brændsler eller atomkraft; samt om etablering af et særskilt EU-miljøbistandsprogram.

FN's 10 år for uddannelse for bæredygtig udvikling er også en opgave for EU

Uddannelse nævnes i en bibemærkning i Kommissionens meddelelse, men det sker uden referencen til FN's 10 år for uddannelse for bæredygtig udvikling, 2005-14.

FN's 10 år, som i øvrigt udspringer af Johannesburg-topmødet, er en oplagt anledning til at fremme integration af bæredygtig udvikling i uddannelsespolitikken. Et af målene er netop at sikre integration af miljø og udvikling i undervisningsplaner på alle niveauer i uddannelsessystemet.

Blandt andre Sverige, Tyskland og Storbritanien har udarbejdet handlingsplaner for 10 året. Det betyder, at grundlaget for en samordnet EU-indsats er ved at tegne sig.

Danmark bør arbejde for, at det i Rådets endelige konklusioner om strategien lægges fast, at der i 2006 skal udvikles en plan for en samordnet EU-indsats i FN 10 året.

Fattigdom skal bekæmpes, men bistand er ikke nok

Kommissionens meddelelse indeholder et kort afsnit om bekæmpelse af fattigdom. Kommissionen erklærer, at EU er på forkant med internationale bestræbelser på at udrydde fattigdom. Men fokus i afsnittet er på bistandsmål og bistandseffektivitet.

Men – også apropos bemærkningen ovenfor om den manglende brug af de udarbejdede bæredygtighedsvurderinger af handelsaftaler – det er karakteristisk, at mulighederne for anvendelse af handelspolitikken som redskab til bekæmpelse af fattigdom kun nævnes afslutningsvist og helt uforpligtende.

Danmark bør arbejde for, at det i Rådets endelige konklusioner om strategien kommer til at fremgå klart, at EU vil leve op til forpligtelserne fra WTO's ministerkonference i Doha om dels at placere udviklingslandenes behov og interesser i hjertet (!) af forhandlingerne, dels at søge at skabe et fair og markedsorienteret handelssystem gennem fundamental reform af handlen med landbrugsvarer.

92-gruppen står naturligvis til rådighed, såfremt der er behov for en uddybning af ovennævnte synspunkter.

Med venlig hilsen
John Nordbo

